стимулами чи без них ШП продовжує розвиватися. Таким чином, стаття вважає надання стимулів і, як наслідок, охорони авторського права об'єктам, створеним за допомогою ШП та ШП безпосередньо, передчасним та невиправданим, принаймні наразі.

Це не означає, що все має бути залишено, як є. Натомість стаття переводить дискусію щодо стимулів з площини авторського права в бік права *sui generis*. Зважаючи на те, що в даному випадку мова йде про захист інвестицій, та проводячи паралель з неоригінальними базами даних, право *sui generis* видається найбільш привабливим варіантом. Його головною перевагою є можливість визначити зміст режиму відповідно до існуючих потреб, функціональних особливостей ШП та його реальних і потенційних можливостей. Враховуючи, що дискусія зі ШП залишає площину авторського права, таких поступок, як відсутність моральних прав та скорочені строки охорони, буде недостатньо. Від права *sui generis* очікується, що воно не тільки підтримає інтерес до розвитку індустрії ШП, а й стримає недобросовісну практику. У випадку об'єктів, що створені за допомогою ШП або ШП безпосередньо, але в результаті та (або) з метою зловживання правом, такі об'єкти не повинні отримувати охорони та мають бути явно виключеними з права *sui generis*.

Ключові слова: штучний інтелект, ШП, авторське право, антропоцентризм, стимули, право *sui generis*.

Резюме

Милицына Е.М. Караван искусственного интеллекта идет. Нужны ли ему стимулы авторского права?

Цель статьи – выяснить, существует ли реальный спрос на стимулы авторского права в отношении результатов, продуцируемых искусственным интеллектом. Сначала в статье анализируется, подлежат ли объекты, созданные с помощью искусственного интеллекта, и объекты, созданные искусственным интеллектом, охране авторского права. Затем статья оценивает аргументы «за» и «против» предоставления стимулов авторского права таким объектам и приходит к выводу, что это преждевременно и необоснованно, по крайней мере, на данный момент. Статья переводит дискуссию на данную тему с плоскости авторского права в плоскость права *sui generis*.

Ключевые слова: искусственный интеллект, ИИ, авторское право, антропоцентризм, стимулы, право *sui generis*.

Summary

Kateryna Militsyna. AI Caravan Moves On. Does It Need Copyright Incentives?

The Article aims to ascertain whether there is a genuine demand for granting copyright incentives with respect to AI-results.

At first, the Article analyses whether AI-assisted and AI-generated objects are subject to copyright protection and, drawing on the anthropocentric nature of copyright, answers in the negative. This conclusion does not apply when AI remains merely a tool in the hands of a human author.

Then the Article evaluates arguments for and against the change of copyright law to provide AI with copyright incentives. Given the current level of AI, the Article finds granting copyright incentives and, consequently, protection to AI-assisted and AI-generated objects as premature and unjustified, at least now.

The Article shifts the discussion on incentives from copyright to *sui generis* right. Such regime is expected to encourage development of the AI industry as well as disincentivize unfair practices.

Key words: artificial intelligence, AI, copyright, anthropocentrism, incentives, *sui generis* right.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2020.57

УДК 347.78

К.С. ПОТУРАЙ

Катерина Сергіївна Потурай, аспірантка Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України*

ORCID: 0000-0002-4670-4295

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВІРНОЇ ФОРМИ ОХОРОНИ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КІНЕМАТОГРАФІЧНИЙ ТВІР ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день, у зв'язку зі швидким розвитком кінематографії в Україні та численних копродукцій, виникла необхідність дослідження договірної форми охорони суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Частково це питання досліджувалося Ю.М. Капіцою, В.С. Дмитришиним, С.Ю. Бурлаковим, водночас є необхідність ґрунтовного аналізу аспектів, які не були досліджені в цих працях.

Формулювання мети статті. Мета цієї статті полягає в тому, щоб дослідити значення договірної форми охорони суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір як за законодавством України, так і за законодавством країн Європейського Союзу.

© К.С. Потурай, 2020

* *Kateryna Poturai*, Postgraduate student of V. M. Koretsky Institute of State and Law of the NAS of Ukraine

Виклад основного матеріалу. Сучасне законодавство у сфері інтелектуальної власності стратегічно повинно бути спрямоване на охорону суб'єктивних майнових та немайнових прав і правомірних інтересів його суб'єктів.

Як наголошує Ю.М. Капіца, у літературі проблема охорони прав обговорюється вже давно на міжгалузевому і галузевому рівнях¹. Формальна позиція, що повинна послідовно проводитися у національному законодавстві України, передбачена в Конституції України. Вона полягає в тому, що забезпечення й охорона прав і свобод людини є найважливішим напрямом діяльності держави і здійснюється через систему соціальних норм, позитивне право, а стосовно прав інтелектуальної власності – об'єктивного права інтелектуальної власності.

Основна проблема реалізації заходів охорони права інтелектуальної власності сформульована О. Святоцьким: «Діяльність органів влади щодо сфери інтелектуальної власності за минулі десять років існування її в Україні відзначена тим, що, як правило, в практику охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності впроваджувалися вже існуючі розробки, виконані як у «ближньому», так і «дальньому» зарубіжжі, кількість власних наукових розробок була незначною»². Глибинний зміст наведеного може свідчити про запровадження існуючих механізмів охорони права інтелектуальної власності без достатньої верифікації і коректування на українську дійсність.

Охорона прав суб'єкта інтелектуальної власності залежить від низки факторів:

- особливостей створення результату творчої діяльності;
- правового становища творця в процесі створення результату творчої діяльності;
- наявних угод на створення і використання результатів творчої діяльності;
- взаємодії з іншими учасниками спільного творчого проекту;
- укладених автором правочинів стосовно своїх майнових прав творчої діяльності;
- рішень судових та інших компетентних державних органів;
- положень чинного законодавства щодо особливостей інститутів права інтелектуальної власності

тощо. Наприклад, така правова охорона можлива або виключно правовими засобами такого правового інституту, або шляхом паралельного використання юридико-технічних засобів ряду інститутів права, так звана множинна охорона (multiple protection).

Концептуально ВОІВ виходить з того, що охорона прав на основі авторського права є одним із способів стимулювання створення, збагачення і розповсюдження національної культурної спадщини³. Інакше кажучи, ВОІВ заінтересована у стимулюванні творчої активності людей як запоруки прогресу людства через встановлення правового режиму результатів творчої діяльності та правового становища їх авторів. Так, у Передмові до Коментаря Бернської конвенції вказується: «Авторське право складає важливий елемент у процесі розвитку. Досвід показує, що багатство національного культурного надбання залежить від рівня охорони, що надається літературним і художнім творам. Чим вище цей рівень, тим більше стимул для авторів; чим більше число інтелектуальних творів в країні, тим вище її авторитет; чим більше творів, тим більше можливостей для розвитку ... кінематографічної ... звукозаписної і розважальної промисловості. У кінцевому підсумку, незаперечно, що заохочення інтелектуальної творчості є однією з важливих передумов соціального, економічного та культурного розвитку»⁴.

Звернемо свою увагу на договір як форму охорони суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір.

Видається, що реалізацією суб'єктивних авторських прав на кінематографічний твір доцільно вважати будь-які правомірні дії, що вчиняються їх правоволодільцями і спрямовані на використання кінотвору як об'єкта авторського права та розпоряджання виключними правами на нього. Однак найбільш поширеною формою реалізації авторських суб'єктивних прав є авторський договір.

Характеризуючи договірну форму розпоряджання правами інтелектуальної власності, слід зазначити, що відповідно до ст. 1107 ЦК України договори щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності розподіляються на такі: 1) ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності; 2) ліцензійний договір; 3) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності; 4) договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Перелік цих договорів є невичерпним та допускає існування інших видів авторських договорів.

При створенні кінематографічних творів ст. 17 Закону України «Про авторське право та суміжні права» передбачає існування договору про створення аудіовізуального твору. Крім того, в ч. 2 ст. 17 Закону України «Про авторське право та суміжні права» вказується на необхідності здійснення внеску у створення кінематографічного твору та передачу майнових прав організації, яка здійснює його виробництво, або продюсеру.

На сучасному розвитку авторсько-правових відносин цивільне законодавство відмовилося від законодавчого закріплення поняття авторського договору, а лише перелічує та розкриває зміст його типів.

Як зазначає В.О. Калятин, розпоряджання правом на використання твору має проходити в одній з трьох форм: відступлення, виключна ліцензія, невиключна ліцензія⁵. Такий самий підхід застосовується у законодавстві країн англо-американської системи права. Так, відповідно до ст. ст. 90, 92 Закону Великобританії⁶ допускається відступлення прав інтелектуальної власності повністю та передавання їх на умовах виключного або невиключного використання. У країнах же романо-германської системи права, навпаки, передавання всього комплексу цих прав не допускається (особисті права є невідчужуваними та непередаваними). Так, відповідно до закону Німеччини⁷ розпоряджання правами інтелектуальної власності на об'єкт авторського права

стає можливим на умовах надання виключного або невиключного права використання. Аналогічне правило міститься в ст. ст. 31, 32 Закону України «Про авторське право та суміжні права».

На перший погляд видається, що Закон України «Про авторське право та суміжні права» вирішив питання щодо дискусії, що виникла в науці, стосовно можливості повного відступлення прав інтелектуальної власності на об'єкти авторського права, оскільки в ст. 31 Закону України «Про авторське право та суміжні права» закріплюється можливість як відступлення, так і видачі дозволу на використання.

В.А. Дозорцев наголошує, що для прав на результати інтелектуальної діяльності необхідно розрізняти дві форми розпоряджання: відчуження права та видача дозволу⁸. Цієї точки зору дотримується і В.С. Дмитришин, який зазначає, що майнові права на твір можуть бути передані (відчужені) іншій особі повністю або частково⁹.

Видається, що у авторсько-правових відносинах у кінематографії існування цих двох форм розпоряджання правом не забезпечене достатньою правовою диференціацією та є проблемним не лише з точки зору практичного застосування, а й через невизначення на доктринальному рівні, що відображається на недосконалій законодавчій техніці. Недостатня диференціація розподілу відступлення та надання права використання становить перший шар проблеми щодо правового регулювання цивільно-правових форм реалізації суб'єктивних прав на кінематографічний твір. Другий блок проблем полягає в тому, що близькість різних форм розпоряджання та обмеження відступлення практично зводять відступлення до тимчасового використання.

Однією з визначальних особливостей переходу права використання твору за допомогою авторського договору є обмеженість передачі права, оскільки можливість подальшого відчуження права звужується. Тому, як зауважує А.С. Комаров, свобода договору є розумним суспільним ідеалом лише тією мірою, якою можна припустити рівність сил при вчиненні угод контрагентами за умови, що не завдано шкоди економічним інтересам суспільства в цілому. У більш складних суспільних і промислових умовах колективного суспільства вона перестала мати свою ідеалістичну привабливість. У наш час зрозуміло, що економічної рівності в прямому розумінні не існує, що індивідуальні інтереси повинні підпорядковуватись інтересам суспільства. Тому сталася докорінна зміна як в суспільній оцінці договору, так і в політиці законодавця по відношенню до нього, і право сьогодні перешкоджає свободі сторін укладати договори на їх розсуд¹⁰.

Слід зазначити, що відступлення, передача за ліцензійною угодою або інший перехід виключних прав на кінематографічний твір можливий лише за умов, коли особа, яка має намір розпорядитись своїм правом, здатна до вчинення таких дій. Для цього необхідно встановити, чи є така особа володільцем авторського права на кінотвір або її було уповноважено на ці дії правоволодільцем тощо.

Відповідно до ч. 1 ст. 31 Закону України «Про авторське право та суміжні права» автор (чи інша особа, яка має авторське право) може передати свої майнові права будь-якій іншій особі повністю або частково. Передача майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) оформляється авторським договором. Правовим результатом такого правочину є заміна уповноваженої особи в абсолютному майновому правовідношенні з приводу використання твору (визначенням способом, протягом визначеного терміну і на визначеній території). Для правоволодільця відступлення авторського права означає відмову від юридичної можливості діяти або не діяти певним чином щодо кінотвору на користь іншої особи. Тобто правоволодільець вибуває з абсолютного правовідношення щодо використання твору певним чином. Вибуваючи з абсолютного правовідношення, він одночасно позбавляється можливості заборони всім третім особам перешкоджати здійсненню суб'єктивного права, що входило в зміст цього абсолютного правовідношення. Зазначені юридичні можливості виникають у правонаступника.

У п. 6 ст. 2 Бернської конвенції прямо вказується, що авторські права може мати лише автор твору або його правонаступник (ця охорона здійснюється на користь автора і його правонаступника). Оскільки міжнародні договори прямо передбачають категорії «автор» та «правонаступник», то право, що належить автору як первісне, може належати і правонаступнику, але в якості похідного, такого, що переходить до нього від автора. Таким чином, слід зазначити, що у вітчизняному законодавстві встановлюється похідний характер прав усіх правонаступників, крім автора.

Так, на законодавчому та теоретичному рівні досі залишається невирішеною проблема віднесення авторського договору про створення кінематографічного твору до договору про відчуження виключних прав або до ліцензійного договору. Ця проблема ускладнюється тим, що у ст. 17 Закону України «Про авторське право та суміжні права» вказується на необхідності авторів та інших осіб зробити внесок у створення кінематографічного твору. Саме необхідність зробити внесок у створення кінотвору зближує договір про створення кінематографічного твору з договором про спільну діяльність (договір простого товариства), що регулюється главою 77 ЦК України. На сучасному етапі правове регулювання створення та використання кінотворів ускладнюється ще й тим, що багато кіностудій замість авторських договорів укладають договори підрядного типу на створення кінотворів¹¹.

Видається, що вирішити ці невизначеності можна за допомогою розмежування предмета та об'єкта правового регулювання.

Відповідно до ч. 2 ст. 17 Закону України «Про авторське право та суміжні права», якщо інше не передбачено у договорі про створення аудіовізуального твору, автори, які зробили внесок або зобов'язалися зробити внесок у створення аудіовізуального твору і передали майнові права організації, що здійснює виробництво аудіовізуального твору, чи продюсеру аудіовізуального твору, не мають права заперечувати проти виконання цього твору, його відтворення, розповсюдження, публічного показу, публічної демонстрації, пуб-

лічного сповіщення, а також субтитрування і дублювання його тексту, крім права на окреме публічне виконання музичних творів, включених до аудіовізуального твору.

З наведеного випливає, що автори, які беруть участь у створенні кінематографічного твору: 1) повинні передати продюсеру чи кіностудії майнові права; 2) не мають права заперечувати проти використання кінематографічного твору певними способами. Таке визначення договору про створення кінематографічного твору не враховує специфіки кіновиробництва, а також не враховує синтетичності кінотвору як об'єкта авторського права.

Поряд із договором про передачу твору для використання в кінематографічній практиці застосовується авторський ліцензійний договір. За ліцензійним договором автор надає кіностудії право використовувати твір, у тому числі шляхом перекладу на іншу мову або шляхом перероблення, в зумовлених договором межах та на встановлений договором строк, а організація зобов'язується виплатити винагороду за надання цього права або за використання твору в формі, передбаченій договором.

На відміну від договору про використання твору, авторський ліцензійний договір передбачає передачу права використовувати твір. На думку С.А. Чернишевої, за авторським ліцензійним договором здійснюється перевідступлення права¹².

Багатоманітність об'єктів-елементів кінематографічного твору зумовлює численність його створювачів-авторів. Тому однією зі сторін договору про створення кінематографічного твору можуть бути автор сценарію, діалогів, музичних творів, режисер-постановник, оператор-постановник, художник-постановник, актори тощо. Іншою стороною в договорі виступає організація, що здійснює виробництво аудіовізуального твору (кіностудія, телестудія), а також продюсер. Це і становить особливість цього договору. Автори можуть за власним вибором укладати авторські договори як з організацією, що здійснює виробництво кінотвору, так і з продюсером.

Отже, охорона прав інтелектуальної власності на рівні національного законодавства повинна вестись у напрямі забезпечення та захисту прав суб'єктів комплексно, матеріальними та процесуальними нормами.

Неможливо залишити без уваги процес реформування зобов'язального права, який відбувається у Франції (Ордонанс)¹³. У договірному праві Франції існують правила про зобов'язання та договори, які застосовуються до всіх договорів, класифікованих на типи/види, підвиди, які в сукупності утворюють загальне право договорів (загальну частину договірного права) (фр. «Le droit commun des contrats»), і норми, що регулюють спеціальні типи/види договорів. Відповідно до ст. 1107 ФЦК «договори, як мають назву, так і ті, які не мають такої, охороняються загальними правилами, що містяться в цьому розділі» (розділ III Книги III (ст. 1101–1369) ФЦК «Про договори або договірні зобов'язання в загальному».

З положень ст. ст. 6, 1128, 1118 і 1598 ФЦК випливає, що предмет договору повинен відповідати закону і «добрим традиціям/звичаям». Отже, об'єктом виконання зобов'язання (предметом договору) можуть бути лише ті «речі, які знаходяться в цивільному обороті». Все, що знаходиться в цивільному обороті, може продаватися, коли закони не забороняють таке відчуження¹⁴.

Французький закон передбачає обов'язкову письмову форму *ad validitatem* лише для зазначених у ст. L. 131-2 СРІ видів авторського договору. Усі інші різновиди авторських договорів, якщо їх сума не перевищує 1500 євро відповідно до ст. 1341 ФЦК, можуть укладатися письмово, усно, за допомогою жесту, знака і т.п., аби воля сторін договору була досить виразно виражена для укладення договору.

Французька доктрина авторського права, аналізуючи предмет авторського договору, дійшла висновку, що «деякі права, що надаються авторам, носять настільки яскраво виражений особистісний характер (особистість автора, яка знаходить своє вираження у творі), що важко собі уявити, щоб автор міг би поступитися їх третій особі шляхом укладення договору. Такий стан характерний для морального права»¹⁵.

Такі авторські правомочності, як право визнаватися автором твору (Фр. *Le droit au respect de son nom, de sa qualité*), а також право на повагу твору (право на недоторканність, цілісність твору), відповідно до ст. L. 121-1 СРІ, не можуть бути предметом авторського договору – ці права є невідчужуваними. Незважаючи на відсутність згадки в даній статті інших правочинів морального права автора, які регулюються іншими положеннями французького закону (право на оприлюднення (L. 121-2 СРІ) і право на вилучення твору (L. 121-4 СРІ), переважна частина доктрини виступає за те, що зміст ст. L. 121-1 СРІ має загальне значення «в тому сенсі, що воно поширюється на усі правомочності морального права, а не тільки на правомочності, зафіксовані в ній самій»¹⁶. При цьому наголосимо, що зазначеному моральному праву автора в національному законодавстві відповідають: право авторства і право на ім'я, право на недоторканність твору і охорона праці від спотворень.

Специфіка охорони суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір у французькому праві, на відміну від вітчизняного права, полягає в тому, що існуючі положення в Кодексі про інтелектуальну власність Франції заповнюються (регулюються) правилами, призначеними для регламентації договорів, передбачених Цивільним кодексом Франції. Так, оплатне відчуження майнових авторських прав заповнюється положеннями ФЦК про договір купівлі-продажу (ст. ст. 1582–1688 ФЦК), безоплатне відчуження майнових авторських прав – правилами ФЦК про дарування (ст. ст. 931–966 ФЦК), оплатна ліцензія – нормами про оренду (ст. ст. 1708–1751 ФЦК), безоплатна ліцензія, у свою чергу, – нормами про позику (ст. ст. 1875–1891 ФЦК).

На відміну від Цивільного кодексу України, Кодекс про інтелектуальну власність Франції не передбачає авторський договір про створення твору (договір авторського замовлення). На думку французьких дослідни-

ків, а також судової практики, щоб створити твір, можна використовувати конструкцію цивільно-правового договору підряду (фр. *Contrat d'entreprise (contrat de louage d'ouvrage)* – ст. 1779–1799 ФЦК). Коли йдеться про найманого працівника, таке завдання вирішується з використанням конструкції трудового договору (фр. *Contrat de louage de service*). У французькій доктрині відзначається, що договір замовлення є спеціальним договором підряду, так як результат виконаної роботи являє собою творчий результат. Щодо придбання прав на створений за договором підряду твір, ст. L. 111-1 СРІ прямо зазначає, що договір підряду і трудовий договір не можуть регулювати передачу (надання) майнових авторських прав на творчий результат, за винятком колективного твору і твору, створеного журналістом (фр. *l'oeuvre de presse*) або державним службовцем. Отже, щоб реалізувати мету договору замовлення з відступленням (переданням) прав на використання твору, необхідно укласти додатковий авторський договір. Таким чином, створення на замовлення охороняється авторським правом на твір з метою використання виключних прав на нього та передбачає укладання складного (комплексного) договору (фр. *Le contrat complexe*), що становить поєднання двох окремих договорів, а тому можна говорити про дистрибутивність (розподіл) застосування до нього двох різних правових режимів: авторського договору і договору замовлення. Прикладами таких названих в Кодексі про інтелектуальну власність складних (комплексних) договорів є договір про створення аудіовізуального твору і договір замовлення творів для реклами.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що однією з основних форм охорони творів кінематографії є договірна форма. З аналізу положень ст. ст. 1126–1127 ФЦК слідує, що визначаючи предмет договору, зазначені підстави характеризують зміст зобов'язання, створюваного договором. На відміну від Цивільного кодексу України, Кодекс про інтелектуальну власність Франції не передбачає авторський договір про створення твору (договір авторського замовлення). Французька правова доктрина не бачить жодних відмінностей між предметом договору і змістом зобов'язання та вживає такі поняття як синоніми. В Україні ж правове регулювання створення та використання кінотворів ускладнюється тим, що багато кіностудій замість авторських договорів укладають договори підрядного типу на створення кінотворів. Відповідно виникає необхідність у регулюванні питання укладення авторських договорів з усіма суб'єктами твору кінематографії, у яких можуть виникнути права інтелектуальної власності у зв'язку зі створенням такого твору.

¹ Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку : монографія. Київ: Академперіодика, 2020. 664 с. С. 29.

² Святоцький О. Інтелектуальна власність. Крок до науки. *Інтелектуальний капітал*. 2002. № 1. С. 6–10. С. 6.

³ Интеллектуальная собственность: Основные материалы: в 2-х ч. / пер. с англ. Новосибирск : Наука, Сиб. изд. фирма, 2003. Ч. 1. С. 198.

⁴ Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051

⁵ Калітин В.О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права): учебник. Москва : Изд-во НОРМА, 2000. 280 с. С. 149.

⁶ Consolidated Act on Copyright (consolidated Act № 164 of March 12, 2003). URL: http://www.copyright.ru/ru/library/zakonodatelstvo/zarubezhnoe_zakonodatelstvo/zakon_england_ob_avtorskom_prave

⁷ Urheberrechtsgesetzes. URL: http://www.copyright.ru/ru/library/zakonodatelstvo/-zarubezhnoe_zakonodatelstvo/zakon_germanii_ob_avtorskom_prave/?copyright=d14693c621ab762e218c85bcb6ede349e.htm

⁸ Дозорцев В.А. Авторские полномочия. *Проблемы современного авторского права*: межвузовский сб. науч. труд. Свердловск, УрГУ, 1980. С. 124–143. С. 137.

⁹ Дмитришин В.С. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності : конспект лекцій. Київ : Інст. інтел. власн. і права, 2005. 160 с. С. 90.

¹⁰ Комаров А.С. Ответственность в коммерческом обороте. Москва : Юристъ, 1991. 341 с. С. 23–24.

¹¹ Бурлаков С.Ю. Кінематографічний твір як об'єкт права інтелектуальної власності: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2008. 227 с. С. 109–110.

¹² Чернышева С.А. Правовое регулирование авторских отношений в кинематографии и телевидении. Москва: Наука, 1984. 178 с. С. 110.

¹³ Projet d'ordonnance portant réforme du droit des contrats, du régime général et de la preuve des obligations. URL: http://www.justice.gouv.fr/publication/j21_projet_ord_reforme_contrats_2015.pdf

¹⁴ Com. 24 septembre 2003: Bull. IV, num. 147; D. 2003. 2683, note Caron.

¹⁵ Дюма Р. Литературная и художественная собственность. *Авторское право Франции*. 2-е изд. / пер. с фр. Москва : Междунар. отношения, 1993. 312 с. С. 189.

¹⁶ Там само. С. 190.

Резюме

Потурай К.С. Особливості договірної форми охорони суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір за законодавством України та країн Європейського Союзу.

У статті розкриваються особливості договірної форми суб'єктивних прав інтелектуальної власності на кінематографічний твір за законодавством України та країн Європейського Союзу як основної форми охорони творів кінематографії. Аналізується питання авторського договору в розрізі законодавства України та Франції.

Ключові слова: автор, охорона, твір кінематографії, відчуження права, авторський договір.

Резюме

Потурай К.С. Особенности договорной формы охраны субъективных прав интеллектуальной собственности на кинематографическое произведение в соответствии с законодательством Украины и стран Европейского Союза.

В статье раскрываются особенности договорной формы субъективных прав интеллектуальной собственности на кинематографическое произведение в соответствии с законодательством Украины и стран Европейского Союза как основной формы охраны произведений кинематографии. Анализируются вопросы авторского договора в разрезе законодательства Украины и Франции.

Ключевые слова: автор, охрана, произведение кинематографии, отчуждение права, авторский договор.

Summary

Kateryna Poturai. The features of the contractual form of protection of subjective intellectual property rights for a cinematographic work under the laws of Ukraine and the countries of the European Union.

The article reveals the features of the contractual form of subjective intellectual property rights to a cinematographic work under the laws of Ukraine and the European Union as the main form of protection of cinematographic works.

The author emphasizes that in modern development of copyright relations, civil law has abandoned the legislative consolidation of the concept of copyright agreement, yet only lists and discloses the sense of its types.

Thus, at the legislative and theoretical level, the problem of classifying a copyright agreement on the creation of a cinematographic work as an agreement on the alienation of exclusive rights or a license agreement still remains unresolved. At the present stage, the legal regulation of the creation and use of films is further complicated by the fact that many film studios instead of copyright agreements enter into refit contracts on the creation of films.

The author draws attention to the fact that the French legal doctrine does not see any difference between the subject of the contract and the content of the obligation and uses such concepts as synonyms. The French legislator does not give a general concept, which would reveal the main features of the copyright agreement. However, the provisions of the French Intellectual Property Code directly indicate the possibility of assignment of the author's property rights (succession in a certain part of copyright) on the basis of the contract. In the French literature and in the practice of courts it is unanimously recognized that from the point of view of general civil law the assignment of exclusive property copyrights is in principle a civil contract of sale of property, in turn a license is a civil contract of property lease.

The author also emphasizes that there is a necessity to regulate the conclusion of copyright agreements with all subjects of a cinematographic work, which may have intellectual property rights in connection with the creation of such a work.

Key words: author, protection, cinematography, alienation of rights, copyright agreement.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2020.58

УДК 347.465

Є.А. ТИМОШЕНКО

*Єлизавета Анатоліївна Тимошенко, асистент
кафедри Вінницького національного аграрного університету**

ORCID: 0000-0001-6852-6242

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Постановка проблеми. На сьогодні активний розвиток інформаційного суспільства породжує закономірні зміни в правовідносинах, а саме в їх суб'єктному складі. Сучасна система нормативного-правового та державного регулювання відносин інтелектуальної власності потребує коригування згідно вимогам часу. Розгляд цієї проблеми дасть змогу розкрити специфіку штучного інтелекту, а також ретельно дослідити його структуру. Можна констатувати, що наразі питання права власності штучного інтелекту на об'єкти інтелектуальної власності в умовах розвитку інформаційного суспільства є недостатньо розробленим і розглядається переважно в окремих наукових статтях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичною основою дослідження є наукові роботи таких учених, як Б.Д. Алгроув, М. Гілт, Р.А. Мерзлікіна, З.В. Пічкурова, Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova, Е.А. Файгенбаум.

Формулювання мети статті. Дослідити поняття штучного інтелекту (далі – ШІ). Проаналізувати види штучного інтелекту та їх взаємозв'язок з правом власності. Запропонувати можливі варіанти правового статусу та визначення правової природи ШІ в контексті права інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу. Вперше термін «інтелектуальна власність» був запроваджений у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності (далі – ВОІВ), прийнятій у Сток-